

Co je vychovanost a nevychovanost?

Zuzana Svobodová

Pohled na „nevychovaného“ (?) 1

Neslyšeli jste o tom pomateném člověku, jenž za jasného dopoledne rozžal svítilnu, běžel na tržiště a bez ustání vykřikoval: "Hledám Boha! Hledám Boha!" – Protože tam právě stálo mnoho z těch, kdo v Boha nevěřili, vzbudil velké veselí.

Snad se neztratil? pravil jeden. Což se zaběhl jako dítě? řekl druhý. Nebo se schoval? Bojí se nás? Odešel na lod? Vystěhoval se? – takto pokřikovali a smáli se jeden přes druhého. Pomatený člověk skočil mezi ně a probodával je svými pohledy. „Kam se poděl Bůh?“ vzkřikl, „já vám to povím! My jsme ho zabili, – vy a já! My všichni jsme jeho vrahy! Ale jak jsme to udělali? Jak jsme dokázali vypít moře? Kdo nám dal houbu, abychom smazali celý horizont? Co jsme to učinili, když jsme tuto zemi odpoutali od jejího slunce? Kam se nyní pohybuje? Kam se pohybujeme my? Pryč ode všech sluncí? Což neustále nepadáme? A neřítíme se zpět do stran, vpřed, do všech směrů? Existuje ještě nějaké Nahoře a Dole? Nebloudíme nekonečnou nicotou? Neovanul nás prázdný prostor? Nepřichází neustále noc, stále více noci? Nemusíme zapalovat svítilny již dopoledne? Nezaslechli jsme ještě hluk hrobníků, kteří pochovávají Boha? Neucítili jsme ještě pach božího rozkladu? – i bohové se rozkládají! Bůh je mrtev! Bůh zůstane mrtev! A my jsem ho zabili! Čím se utěšíme, my vrazi všech vrahů?

Pohled na „nevychovaného“ (?) 2

*To nejsvětější a nejmocnější, co svět doposud měl, vykrvácelo pod našimi noži, – kdo z nás tu krev smyje? Jakou vodou bychom se mohli očistit? Jaké slavnosti pokání, jaké posvátné hry budeme muset vynalézt? Není na nás velikost tohoto činu příliš velká? Nemusíme se sami stát bohy, jen abychom jej byli hodni? Ještě nikdy nebylo většího činu, a kdokoli se zrodí po nás, patří kvůli tomuto činu **do vyšších dějin**, než byly celé dějiny dosavadní!“*

*Zde se pomatenec odmlčel a pohlédl opět na své posluchače: i oni mlčeli a cize na něho civěli. Nakonec mrštil svou svítilnou o zem, takže se roztráštla a zhasla. „**přicházím příliš brzy**“, řekl pak, „**ještě není můj čas. Tato strašná událost je ještě na cestě a putuje, ještě nedorazila k lidským uším. Blesk a hra potřebují čas, světlo souhvězdí potřebuje čas, činy potřebují čas i poté, co byly učiněny, - aby byly spatřeny a uslyšeny. Tento čin je jim ještě stále dál než nejvzdálenější souhvězdí – a přece učinili to samé!**“*

*Vypravuje se ještě, že pomatenec téhož dne vnikl do různých kostelů a zpíval v nich své Requiem aeternam deo. Vyváděn a vyslýchán odpovídal vždy jen toto: „**Čím jsou ještě tyto kostely, ne-li hrobkami a náhrobky Boha?**“*

Diskuze

- Kdo se v úryvku komu jeví nevychovaný?
- Je to jen zdání, nebo jsou to skutečně projevy nevychovanosti?
- Jak souvisí výchova s naším jednáním? (podle textu)
- Jakou roli hraje čas? Co to znamená, že hra potřebuje čas i poté, co byla dohrána?